

Ελληνιστική περίοδος

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

- **Ενιαίο οικονομικό σύστημα** : τα κυριότερα οικονομικά στοιχεία των ελληνικών πόλεων-κρατών και της περσικής αυτοκρατορίας, συγχωνεύτηκαν μέσω :

1. της χρήσης κοινού νομισματικού συστήματος
2. κοινής δημοσιονομικής πολιτικής
3. κοινού τρόπου συναλλαγών

- Οι **βασιλείς ήταν κάτοχοι όλης της γης** και του μεγαλύτερου μέρους της παραγωγής.

- Άνοιξαν **νέοι ορίζοντες για το εμπόριο** χάρη στην πλούσια γεωργική παραγωγή και την ανταλλαγή των παραγόμενων αγαθών μεταξύ των βασιλείων.

- Για τη διευκόλυνση των συναλλαγών χρησιμοποιήθηκαν τα **ελληνικά νομίσματα** και αποσύρθηκαν τα περσικά.

- Δημιουργήθηκαν **τράπεζες** και χρησιμοποιήθηκαν **επιταγές**.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

- **Αστική τάξη** : Ήταν μια **προνομιούχος** τάξη η οποία διαμορφώθηκε από όσους ασχολήθηκαν με το εμπόριο και τις τραπεζικές επιχειρήσεις αλλά και όσους άσκησαν εξουσία ως βασιλικοί υπάλληλοι. Αυτοί ήταν κυρίως Έλληνες και λίγοι ελληνίζοντες γηγενείς.

- Το **μεγαλύτερο μέρος των γηγενών** ήταν εργάτες και μικροκαλλιεργητές που συγκεντρώθηκαν στις μεγαλουπόλεις για αναζήτηση καλύτερης τύχης.

- **Ανάπτυξη της δουλείας** : Ευνοήθηκε από το σύστημα οικονομικών σχέσεων. Όπου δεν επαρκούσε η εργασία των ελεύθερων πολιτών χρησιμοποιήθηκαν δούλοι. Η εξαρτημένη εργασία δουλοπαροικιακού χαρακτήρα που ίσχυε στην Ανατολή, δεν επαρκούσε για να καλύψει τις ανάγκες της πλούσιας διαβίωσης των ηγεμόνων και των ανώτερων στρωμάτων.

ΠΟΛΙΤΙΚΑ

- **Απόλυτη μοναρχία** : ήταν το σύστημα διακυβέρνησης των ελληνιστικών βασιλείων. Όλες τις εξουσίες τις είχαν οι **ηγεμόνες** και κυβερνούσαν με ένα **επιτελείο Ελλήνων** και **λίγων γηγενών** από τα ανώτερα οικονομικά στρώματα, οι οποίοι είχαν **εξελληνιστεί**. Η αίγλη των ηγεμόνων επαύξανε τη λατρεία που τους αποδιδόταν από

τους υπηκόους. Ο *πολίτης δεν διαδραματίζει κανένα ρόλο* και ενδιαφερόταν μόνο για το ατομικό του συμφέρον.

- Μετατόπιση του *κέντρου βάρους στις μεγαλουπόλεις της Ανατολής*.

- Οι μεγαλουπόλεις (Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια, Πέργαμος κ.ά.) αποτέλεσαν τα διοικητικά, οικονομικά, και πολιτιστικά κέντρα.

- Ο *ελλαδικός χώρος* κυβερνήθηκε κατά τα πρότυπα της μακεδονικής βασιλείας.

- Κάποιες πόλεις κράτη (Αθήνα, Σπάρτη, Ρόδος, Δήλος κ.ά.) διατήρησαν την αυτονομία τους υπακούοντας πολλές φορές στις επιθυμίες των βασιλέων.

- Άλλες περιοχές του ελλαδικού χώρου για να διατηρήσουν την αυτονομία τους οργανώθηκαν σε *ομοσπονδίες*, όπως οι Αιτωλοί και οι κάτοικοι της Αχαΐας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πώς διαμορφώθηκε το ενιαίο οικονομικό σύστημα κατά την ελληνιστική εποχή;
2. Ποιος κατείχε τη γη και την παραγωγή;
3. Για ποιους λόγους αναπτύχθηκε το εμπόριο;
4. Ποιοι αποτελούσαν την προνομιούχο τάξη;
5. Για ποιους λόγους αναπτύχθηκε η δουλεία;
6. Ποιο ήταν το σύστημα διακυβέρνησης κατά την ελληνιστική εποχή;
7. Που βρίσκονταν το κέντρο βάρους ;
8. Πως κυβερνήθηκε ο ελλαδικός χώρος;
9. Ποιες πόλεις κράτη διατήρησαν την αυτονομία τους;
10. Ποιες περιοχές οργανώθηκαν σε ομοσπονδίες και για ποιο λόγο;

ΤΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Οι διάδοχοι του Αλέξανδρου άσκησαν την *προσωπική βασιλεία* που εφάρμοσε ο ίδιος, όταν αναγορεύτηκε φαραώ στην Αίγυπτο και ανέβηκε στο θρόνο των Αχαιμενιδών της περσικής αυτοκρατορίας. Κυβέρνησαν δηλαδή ως *απόλυτοι κυρίαρχοι* σε υπηκόους διαφορετικών εθνοτήτων, που τους απέδιδαν θεϊκές τιμές.

Βασίλειο της Αιγύπτου

Ιδρυτής = *Πτολεμαίος*, στρατηγός του Μ. Αλεξάνδρου.

Εδαφική κυριαρχία : Αίγυπτος, Κυρηναϊκή (σημερινή Λιβύη), Κύπρος (ναυτική βάση), νότια Συρία (κατά διαστήματα).

Κάτοικοι : Αιγύπτιοι και εθνικές μειονότητες (Εβραίοι, Πέρσες, Έλληνες, Σύριοι).

Στηρίγματα εξουσίας : καλά οργανωμένος στρατός και στόλος.

Πολιτική : Δεν εφαρμόστηκε πολιτική συγχώνευσης αλλά οι Πτολεμαίοι έδειξαν ανοχή στις παραδόσεις και θρησκευτικές πεποιθήσεις των κατοίκων.

Οικονομία : Η ανάπτυξη της οφειλόταν στο καλά οργανωμένο και ελεγχόμενο **εμπόριο** και τη **φορολόγησή του**. Η **Αλεξάνδρεια** έγινε το μεγαλύτερο εμπορικό λιμάνι της Μεσογείου και έτσι ευνοήθηκε και η πνευματική ανάπτυξή της. Ο γηγενής πλυθησμός που ασχολούνταν κυρίως με την καλλιέργεια της γης δεν επιβαρύνθηκε με φόρους.

Διοικητικό σύστημα : Διατηρήθηκε το παλαιό και συνεχίστηκε η πολιτική των φαραώ. Οι Πτολεμαίοι **κυβέρνησαν συγκεντρωτικά** με ένα επιτελείο Ελλήνων στις ηγετικές θέσεις ενώ στην υπόλοιπη κρατική μηχανή διόρισαν γηγενείς.

Αίτια παρακμής (2^{ος} αι. π.Χ)

1. Οι εξεγέρσεις χωρικών λόγω της εκμετάλλευσης που υφίσταντο οι γηγενείς.
2. Οι συγκρούσεις στο εξωτερικό, κυρίως με τους Σελευκίδες για την περιοχή της νότιας Συρίας, οι οποίες εξασθένησαν το κράτος
3. Υποταγή στους Ρωμαίους (31π.Χ.)

Βασίλειο της Συρίας

Ίδρυτής = **Σέλευκος**, στρατηγός του Μ. Αλεξάνδρου, ισχυρότερος από τους νικητές στην Ιψό

Εδαφική κυριαρχία : Εμφανίστηκε ως **συνέχεια του κράτους του Μ. Αλεξάνδρου** γιατί είχε τα ίδια με εκείνο σύνορα. Περιλάμβανε **διάφορες εθνότητες** και τα όριά του αυξομειώνονταν. Εξαπλωνόταν από τον Ινδό μέχρι τη Μεσόγειο και από τον Καύκασο και την Κασπία μέχρι τον Περσικό κόλπο και την Αραβία. **Κέντρο** ήταν η περιοχή της **Συρίας**.

Στηρίγματα εξουσίας : Ο ισχυρός στρατός και η ίδρυση πόλεων, όπου συγκεντρώνονταν άτομα διάφορων εθνοτήτων.

Πρωτεύουσες : Η **Σελεύκεια** στον Τίγρη και η **Αντιόχεια** στον Ορόντη, η οποία εξελίχθηκε σε μεγάλο οικονομικό και πνευματικό κέντρο.

Οικονομία : Βασιζόταν στη **γεωργία** και το **χερσαίο εμπόριο**. Από κει περνούσαν όλοι οι **δρόμοι των καραβιών** που ένωναν τις αγορές της Ανατολής με τη Μεσόγειο. Τον 3ο αι. π.Χ. το βασίλειο των Σελευκιδών ήταν η μεγαλύτερη δύναμη.

Διοίκηση : Διατήρηθηκε η διαίρεση σε **σατραπείες**. Διοικητές διορίστηκαν Έλληνες αλλά και γηγενείς αξιωματούχοι.

Αίτια παρακμής

1. Οι αποσχιστικές τάσεις των απομακρυσμένων περιοχών.
2. Οι συγκρούσεις με τους Πτολεμαίους και τους Ρωμαίους.

Σχόλια

Δεν έχετε δικαίωμα προσθήκης σχολίων.